

Sociale ongelijkheid in de zorg

Prof birgitte schoenmakers, huisarts
Academisch Centrum voor Huisartsgeneeskunde,
KU Leuven

Diagnostics

**Quality of
care**

**Education
development**

**Chronic
care**

No conflicts of interest

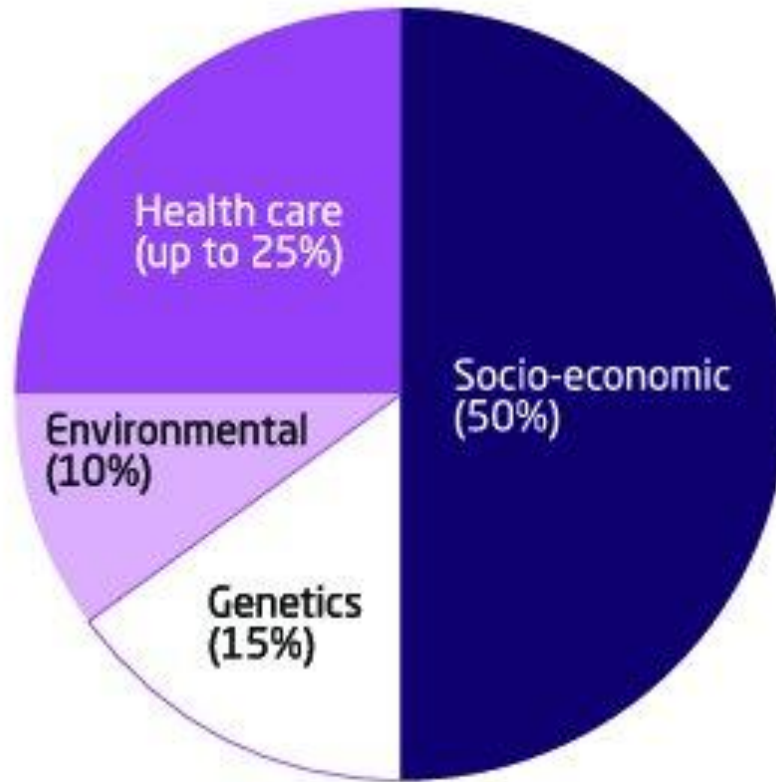
Diversiteitskenmerken met hoog risico op uitsluiting

- **Cultuur**
- **Sociaal**

Gezondheid, kwestie van goei genen?

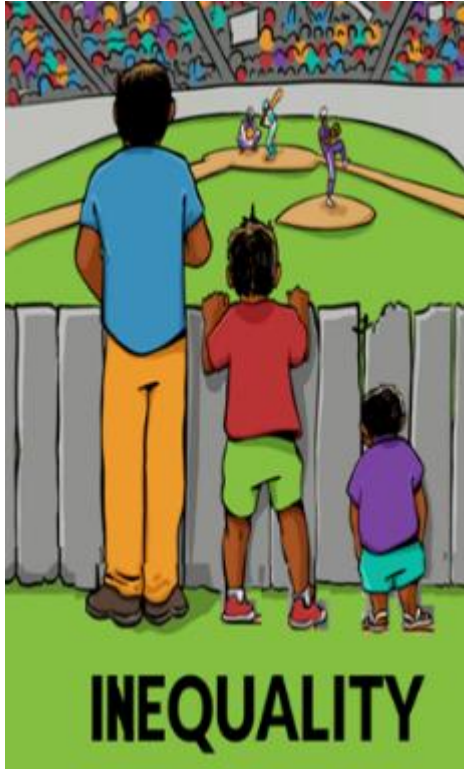
Canadian Institute of Advanced Research (2012)

Sociale determinanten

Maatschappelijk morele principes die het verschil maken in de zorg

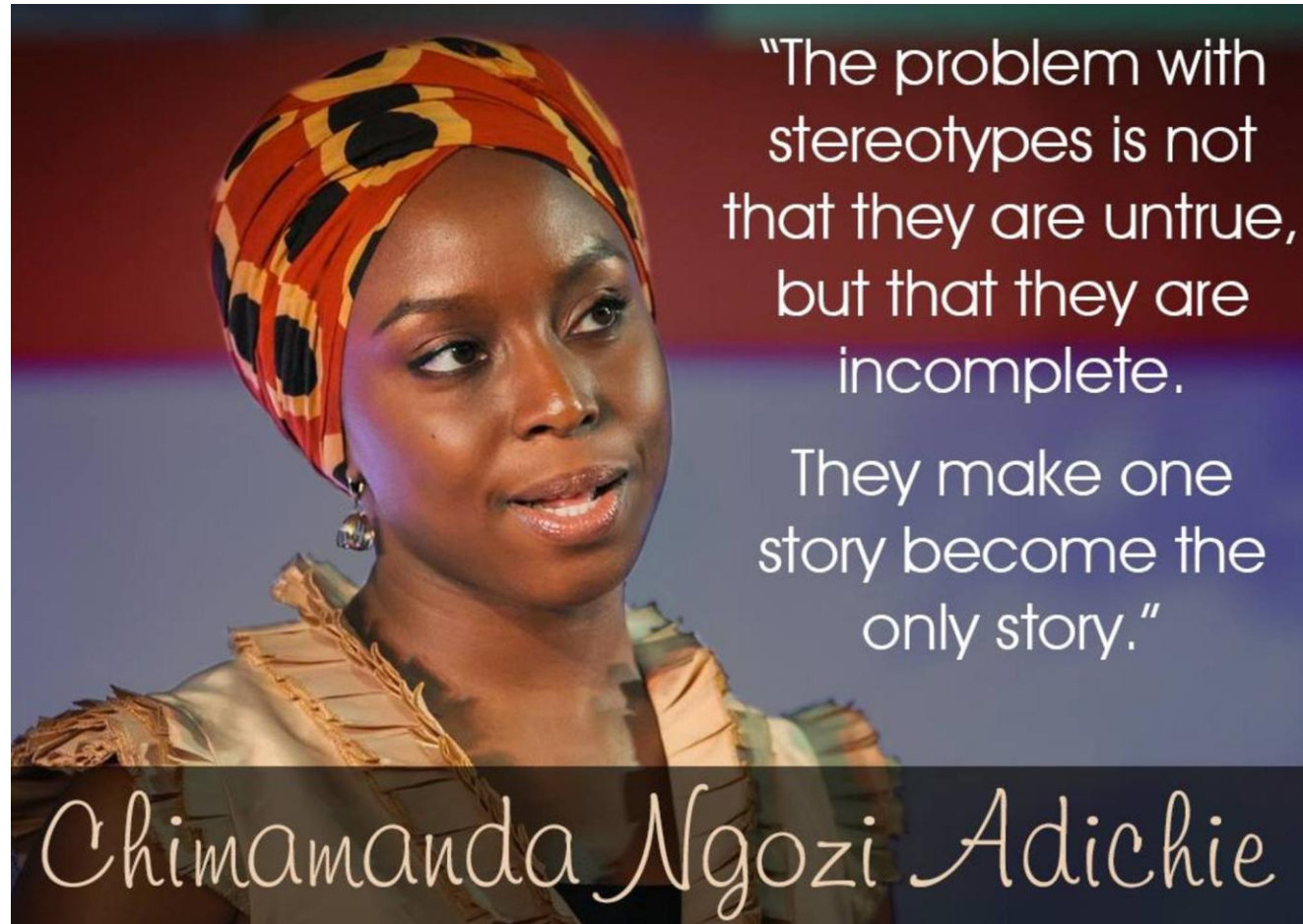

Cultuurdiversiteit

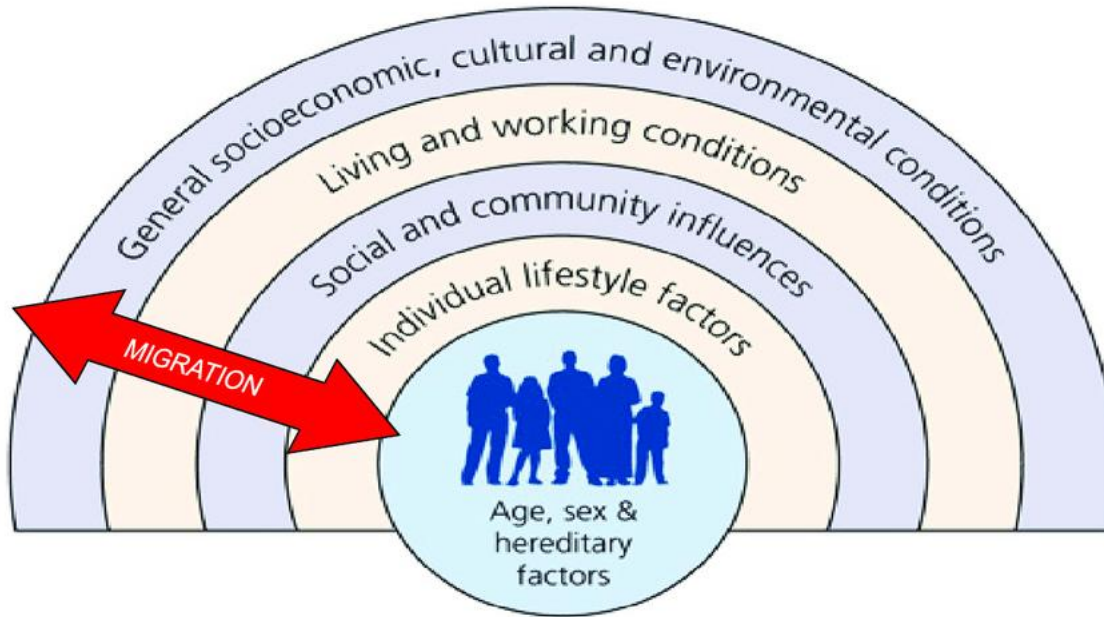
- Stereotypen?

The danger of a single story

Gezondheid per 'groep'

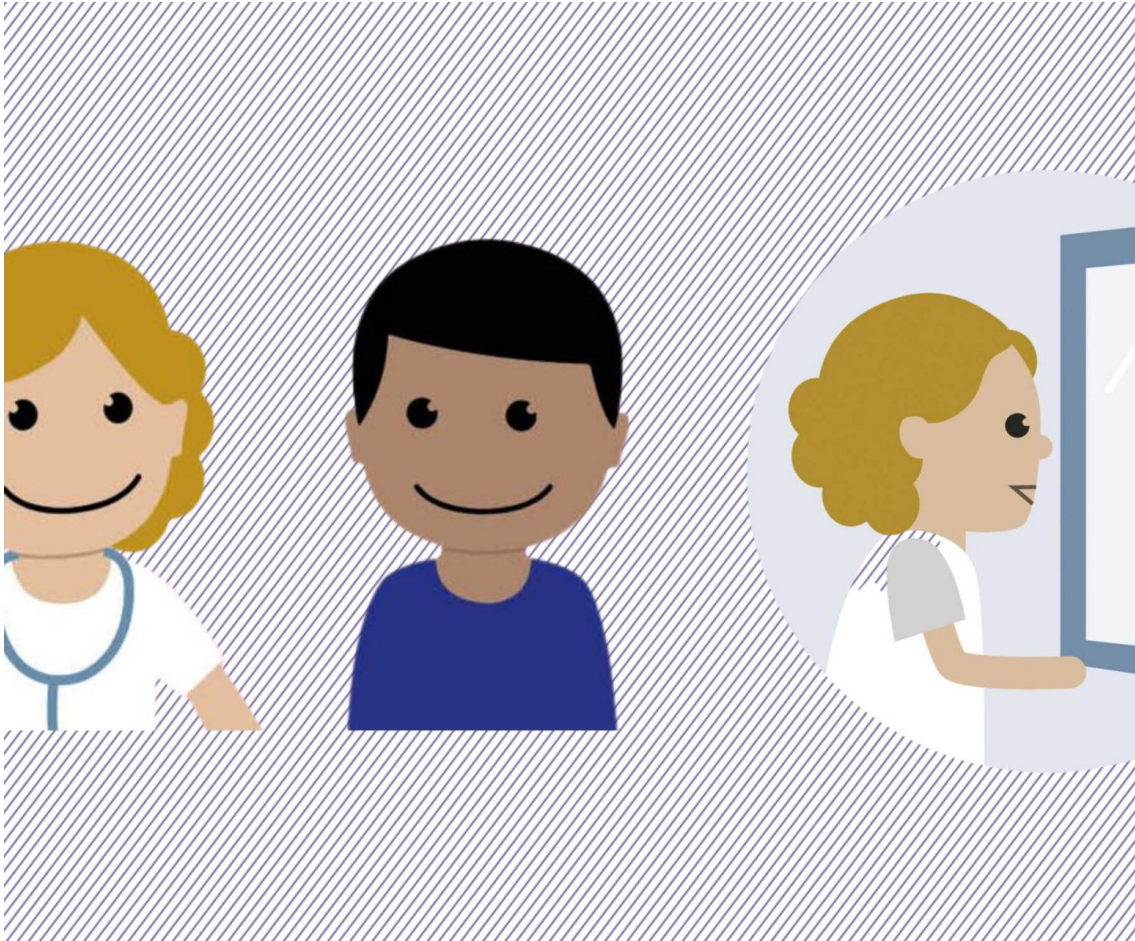
Arbeidsmigranten: gezondheid ok, risicovol beroep, middelenabusus, SES laag, familiaal geweld

Asielzoekers: algemene gezondheid slecht +++ , bestaansonzekerheid +++ , ongewenste zw, TBC

Mensen zonder verblijfspapieren: komen niet in de zorg terecht

Vluchtelingen: PTSS! Gezondheid op achterplan, familie thuis

Cultuursensitief zorgen (versus – specifiek)

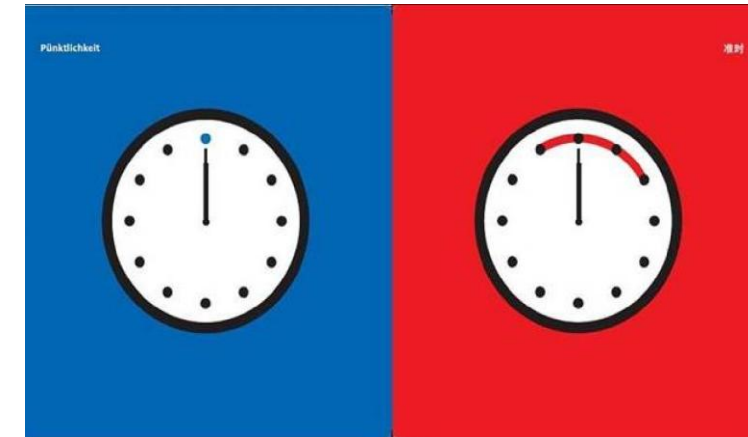
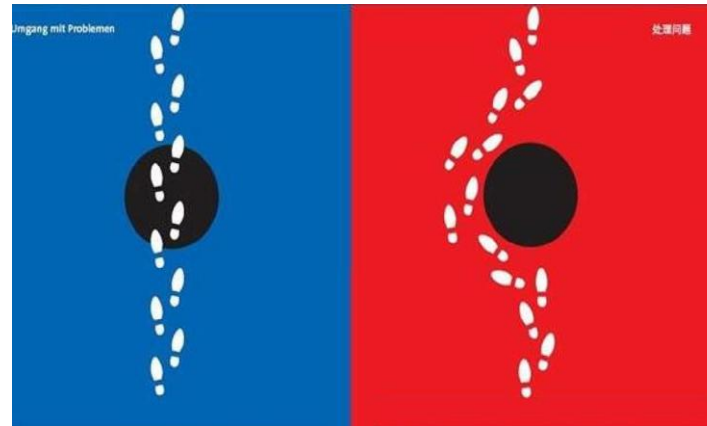
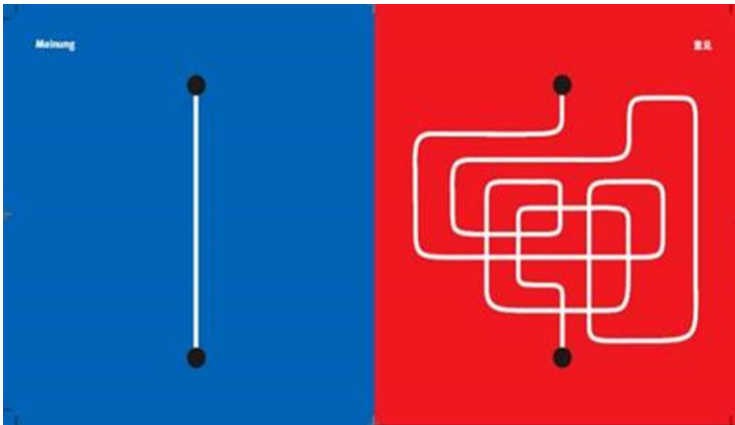
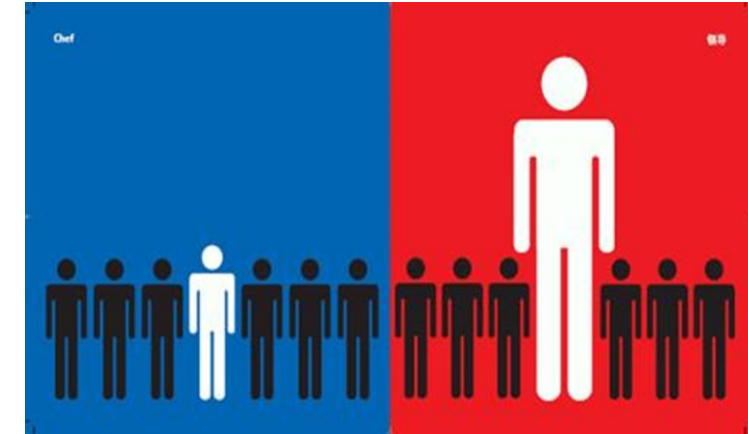
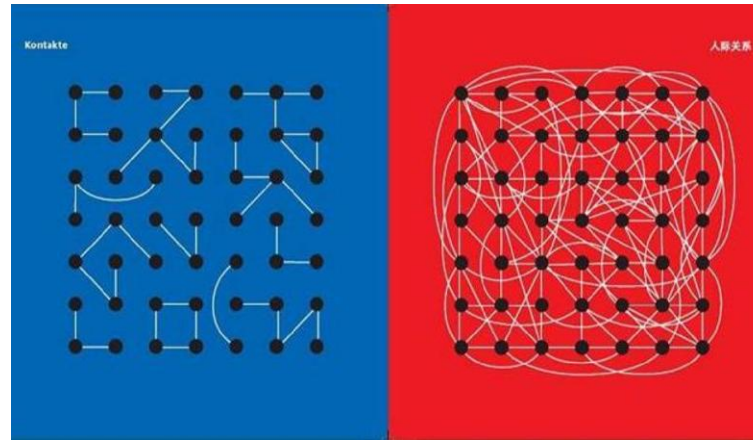
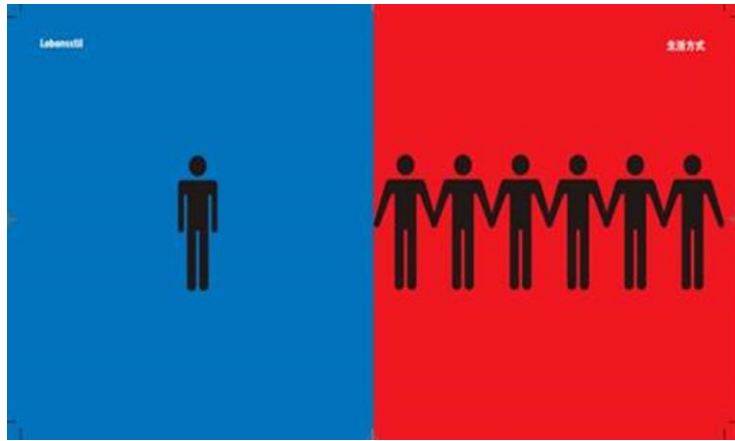

Diversiteit versus cultuur

And at the grocery store, my daughter yelled at me, "Look, Dad, I have a twin," and there we understood that the world would be better if we saw it as a child sees it."

Individualistische versus Collectivistische cultuur (westers vs niet westers)

Kruispuntdenken

sociale identiteiten

Inclusieve zorg

- ‘witte blik’: Richtlijnen, folders, onderzoek, onderwijs

In de zorg

- **Mensen met een 'recente migratie-achtergrond'**
 - slechtere algemene gezondheid
 - slechtere behandeluitkomsten vb **moedersterfte**, borstkanker, diabetes
 - Lijden onder een race-based approach vb long functie tests, nierfunctie, hypertensie
 - Lijden onder een 'white approach' vb oxymeters, dermatoscopie, sikkelcelanemie
 - Lijden aan het '**mediterraan syndroom**'

Implicit bias

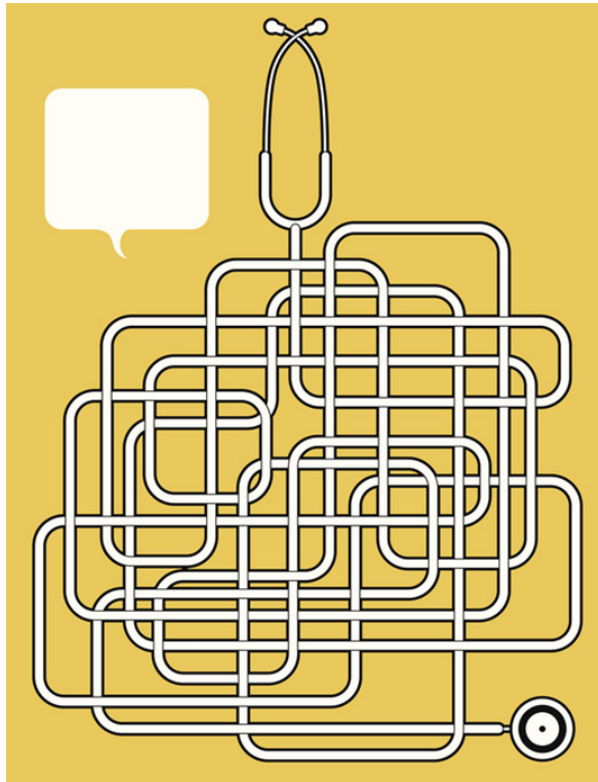
- Mensen met een 'recente migratie-achtergrond'
 - Andere zorgcultuur
 - Zorguitstel
 - Medical shopping
 - Minder therapietrouw
 - Somatiseren vaker
 - Vaker technische onderzoeken voorgeschreven
 - Second opinion eigen land
 - Rituelen en kruiden

Rapport KBS 2014, 2015

Somatisch onverklaarde lichamelijke klachten

- Meer SOLK bij mensen met een recente migratie-achtergrond

HET SCEGS-MODEL

- S** somatisch
- C** cognitief
- E** emotioneel
- G** gedragsmatig
- S** sociaal

Sheet 4

To do

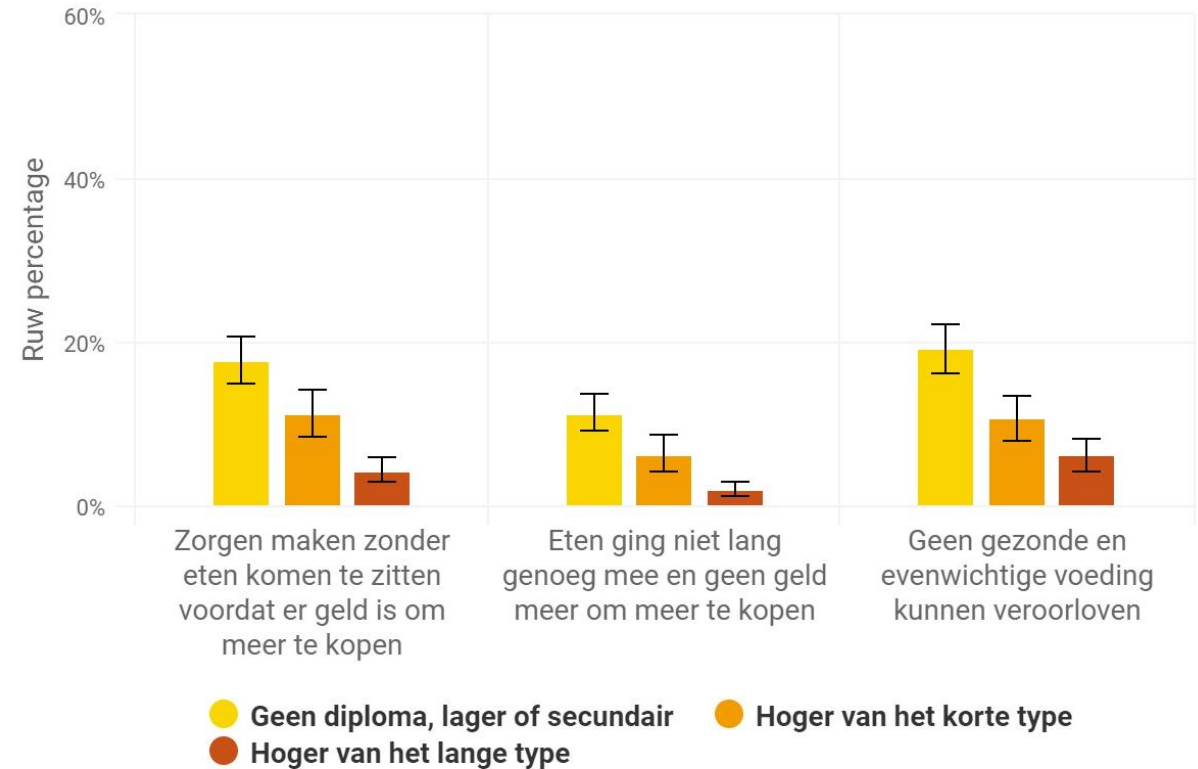
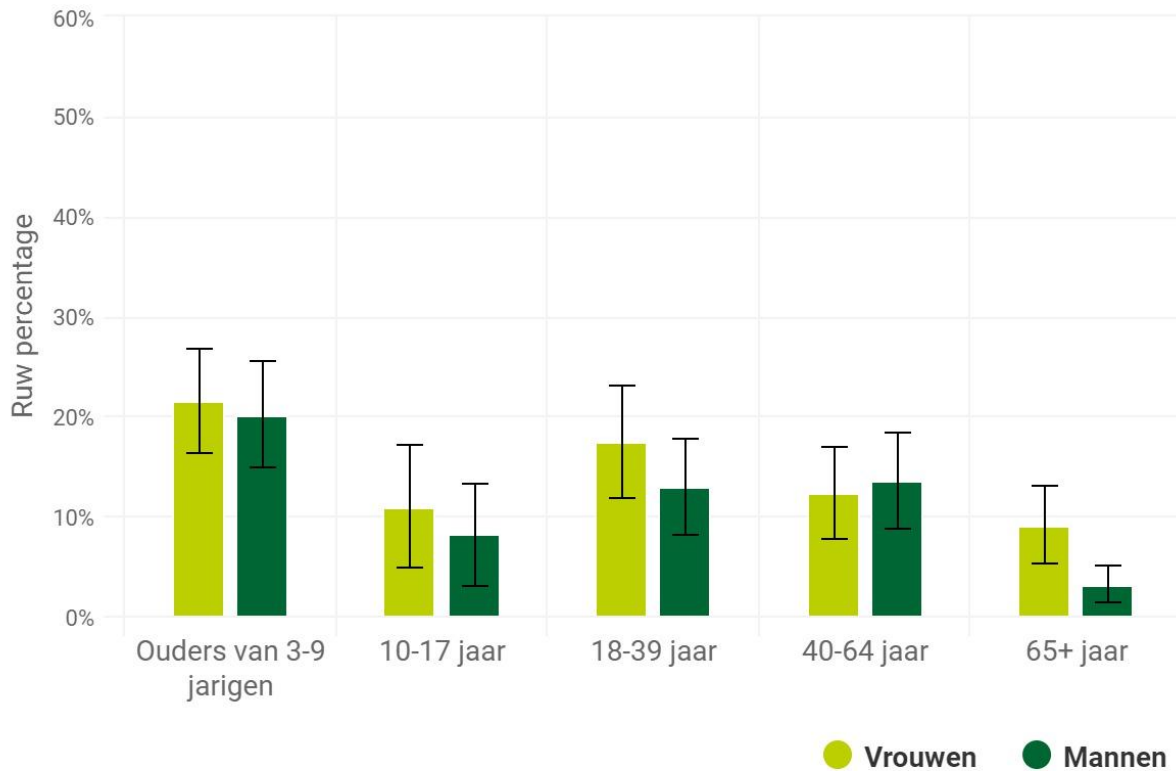
Wees nieuwsgierig, vraag wat je niet begrijpt!

Sociale diversiteit (kwetsbaar)

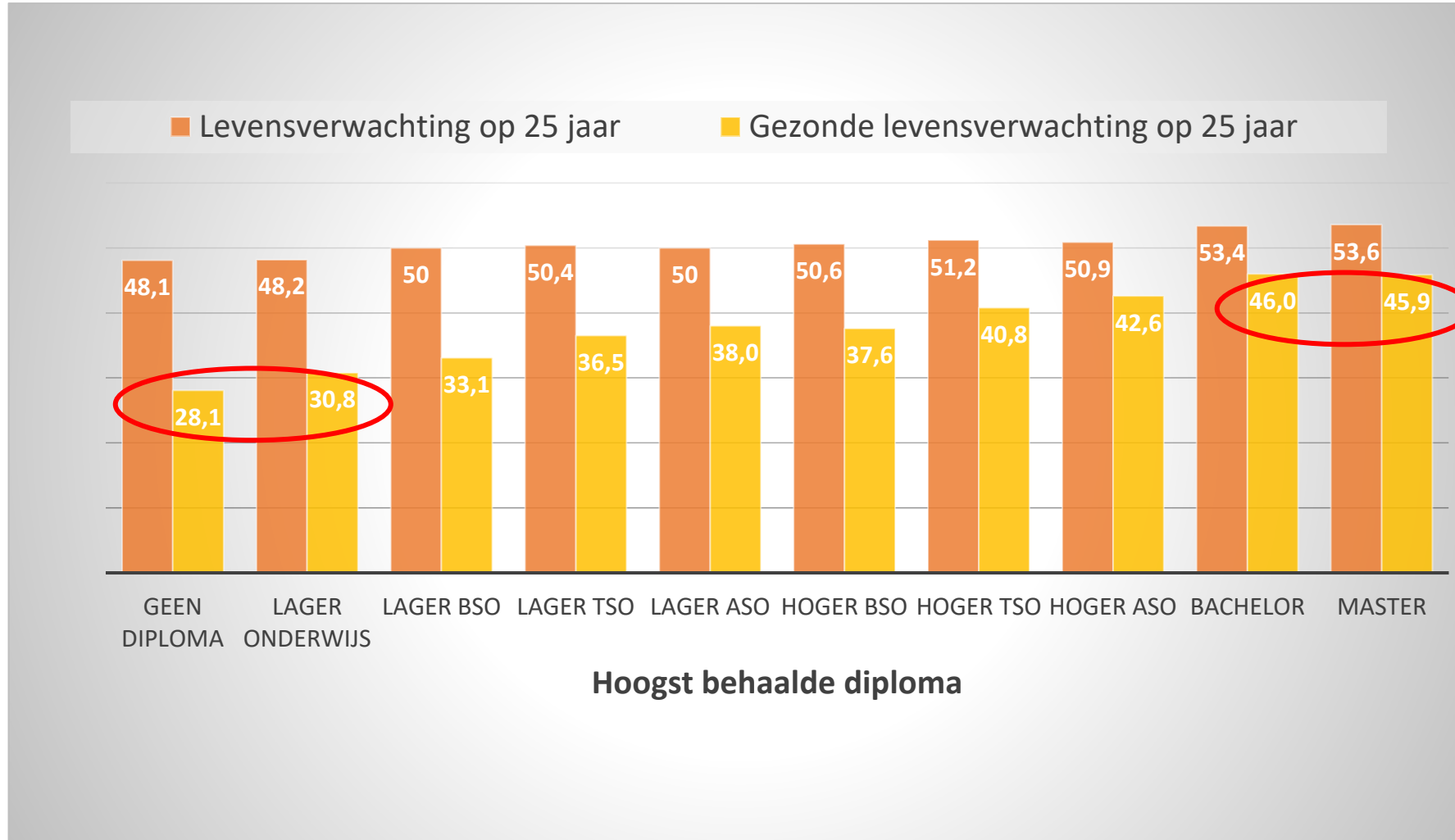
- Kansarm
- Minder opleidingskansen ('laaggeletterd')
- Psychisch belast

Enkele cijfers: **zorgen** over geld voor eten

Gezondheidsverschillen in België

Arm vermindert levensverwachting

- **Tussen Noord en Zuid**

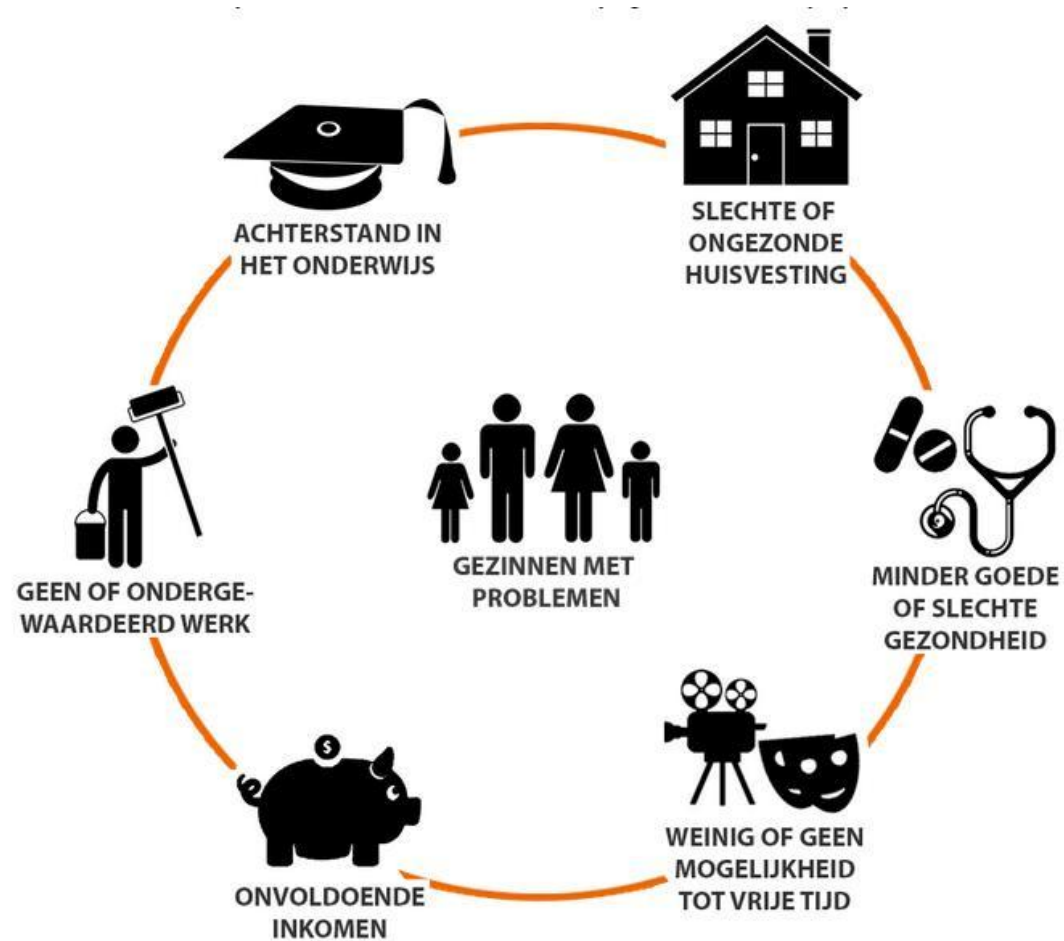
Levensverwachting kind in Afrika	Levensverwachting kind in Europa
60 jaar	77 jaar

- **België**

Levensverwachting in Dour	Levensverwachting in St. Martens Latem
76 jaar	84 jaar

Kansarm

- Levenscyclus
- Drie generaties

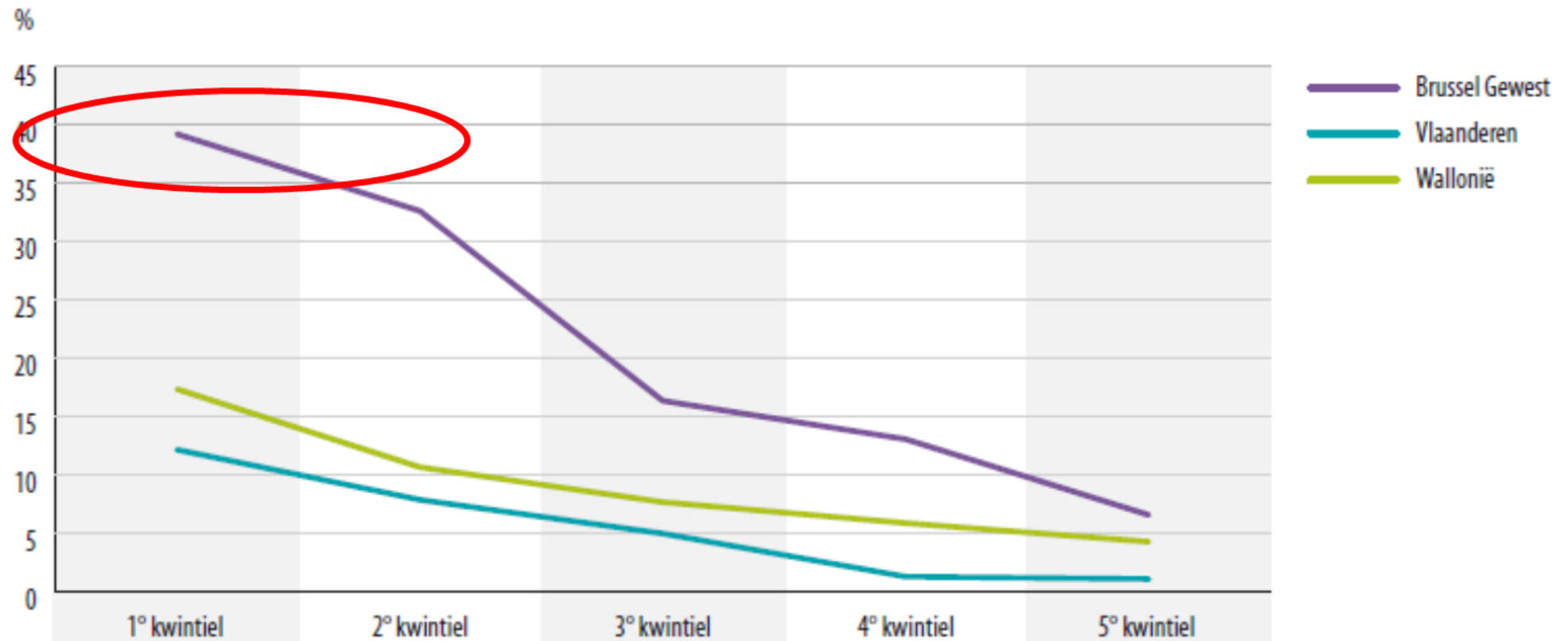

Moeder-kind risico

- Hogere perinatale sterfte (tot 3 keer hoger in Brussel)
- Hoger risico op morbiditeit bij moeder en kind
- Hoger risico op drop out tijdens opvolging
- Lagere startcijfers voor BV, minder lang BV

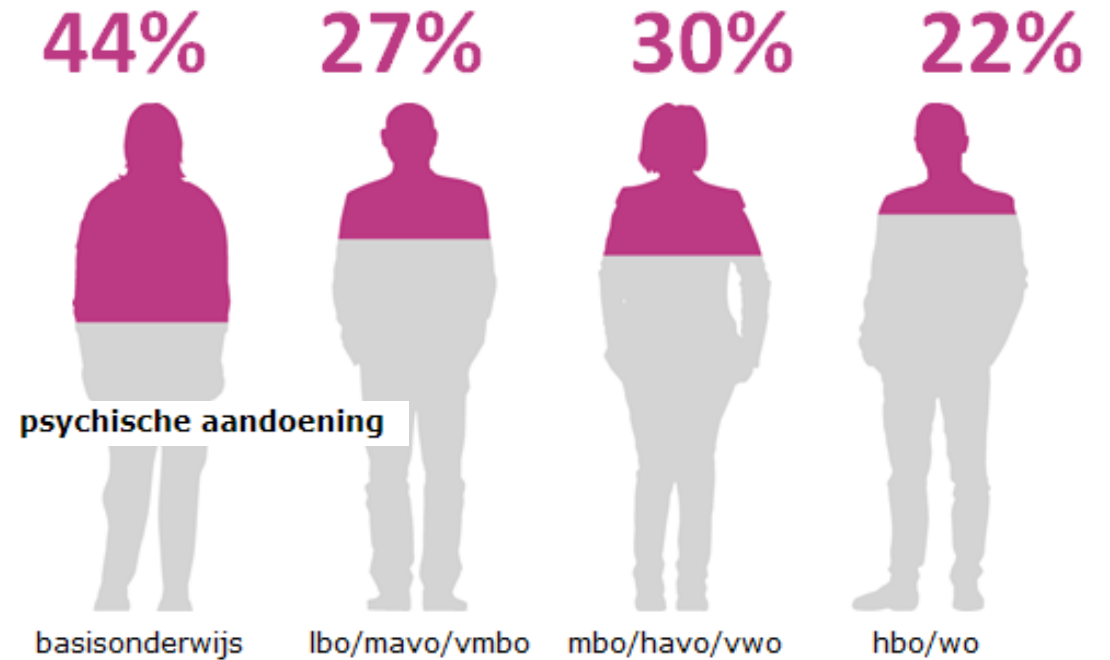
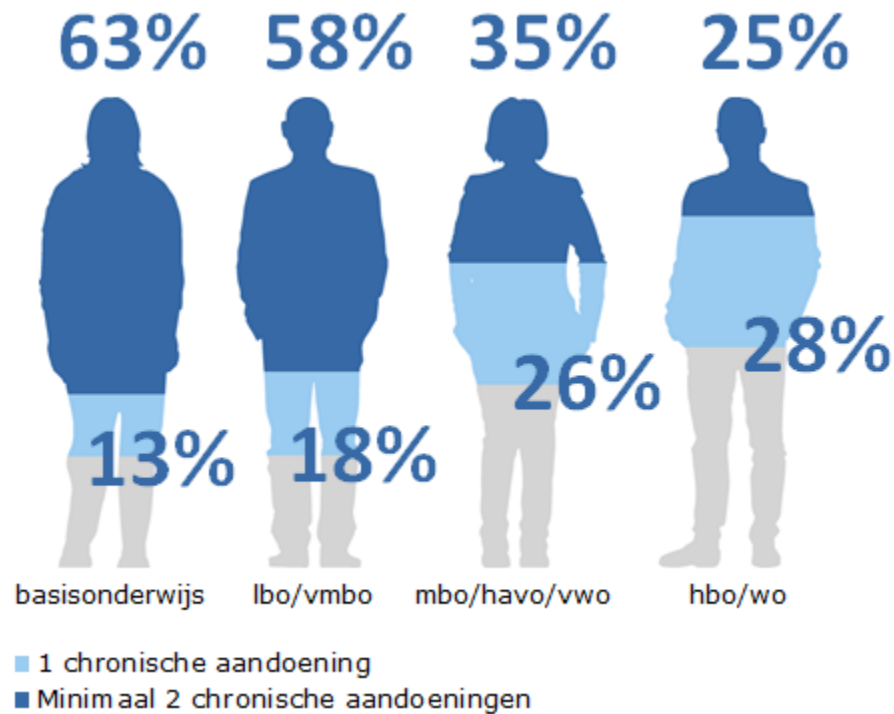
Gevolgen van armoede op welzijn en preventie

Figuur 6-6: Percentage huishoudens die verklaren in het afgelopen jaar gezondheidszorgen te hebben moeten uitstellen om financiële redenen, naar inkomenskwintiel en gewest, 2013

Bron: Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid, Gezondheidsenquête, 2013

Arm maakt fysiek en psychisch ziek

Volksgezondheidsmonitor Utrecht

Gezondheid van Utrechters in beeld: cijfers, signalen en uitleg

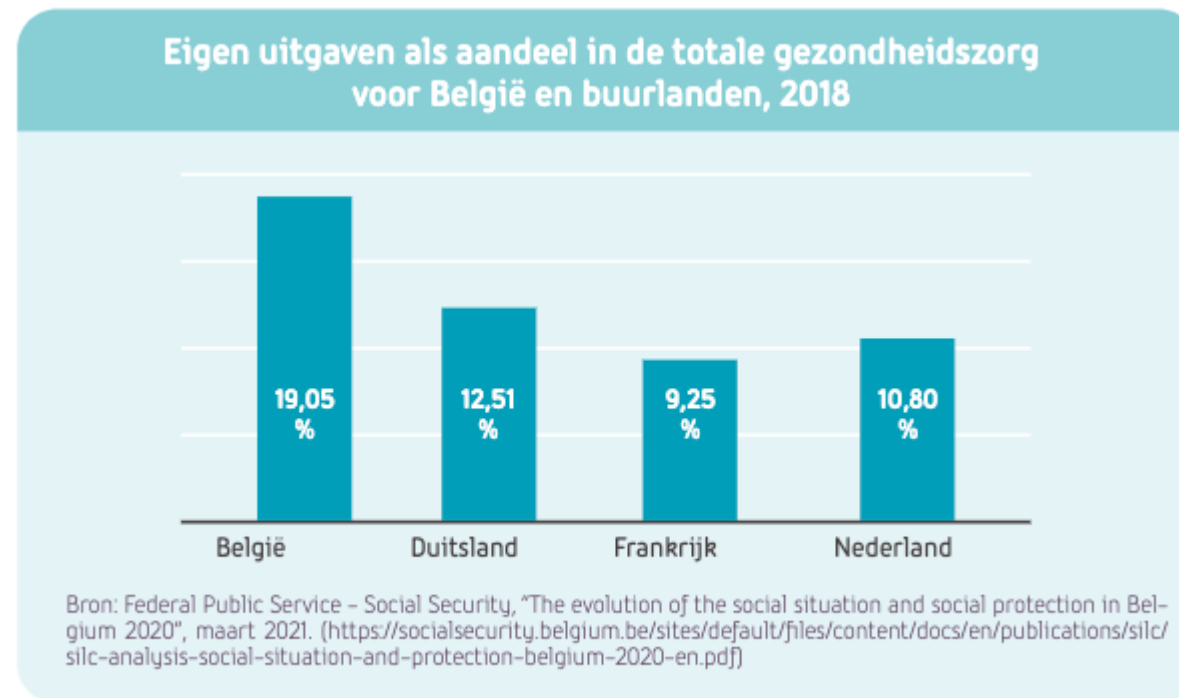
Gezondheidsvaardigheden en geletterdheid

- 30% functioneel analfabetisme in Belgische bevolking
- Hoger risico in lagere SES (bijna uitsluitend)

Sociale gradiënt

- Arm maakt ziek, ziek maakt arm
- **Denk:** kosten, administratie, werkverlies, isolatie

3 dames, 29 jaar, 23 weken zwanger

Fatimata: verpleegster, gehuwd met Mo, buschauffeur

Cathy: werkzoekende, alleenstaand

Romi: werkzoekende, gehuwd met Ronny, grootkeukenkok

Welke zwangerschap heeft de beste uitkomst?

Gezondheidsvaardigheden en geletterdheid

MONDMASKERS Openen met Google Documenten

Waar **moet** je een mondmasker dragen?

- in de trein, bus, tram of metro
- in winkels en winkelstraten
- bij een bankautomaat, binnen
- in alle plaatsen om te bidden
- in de bioscoop
- in de bibliotheek

Zanzu.be, een website van Sensoa

-
[Lichaam](#)
-
Gezinsplanning en zwangerschap
-
Infecties
-
Seksualiteit

Begrijp je lichaam

- Afweer**
 - Hoe werkt je afweer?
 - Afweer en biologische medicijnen
 - Afweer en reuma (en biologische medicijnen)
 - Afweer en colitis ulcerosa (en biologische medicijnen)
- Dementie**
 - Algemene informatie
 - Ziekte van Alzheimer
 - Vasculaire dementie
- Hart en bloedvaten**
 - Algemene informatie
 - Hoge bloeddruk
 - Te hoog cholesterol
 - Bloedvatvernauwing
 - Hartkramp

Tolken, vertaalapps, IC bemiddelaars

To do

- Screenen en opvolgen
- Inzetten op veranderbare factoren
- Ondersteunen van niet veranderbare factoren

